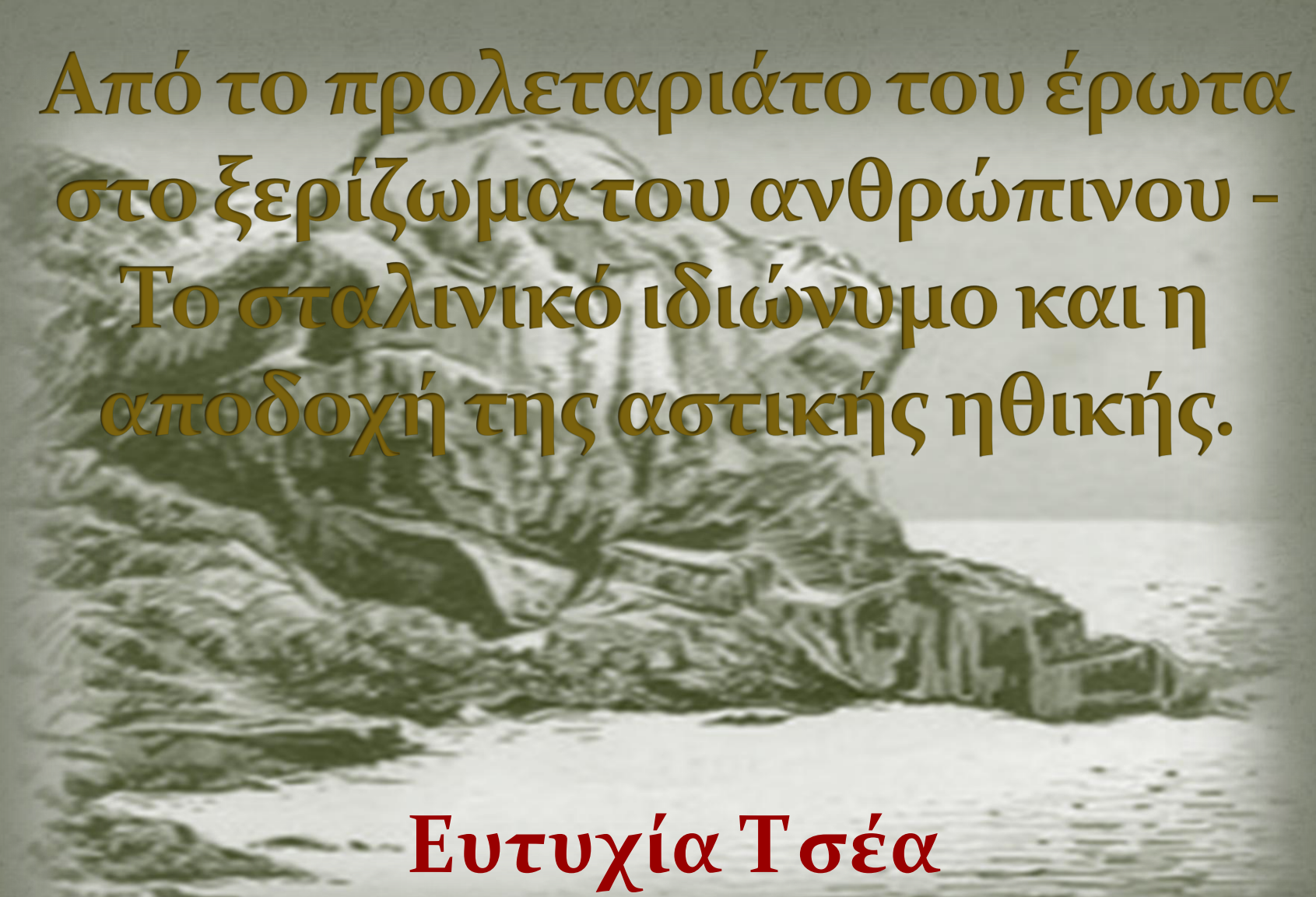

Από το προλεταριάτο του έρωτα
στο ξερίζωμα του ανθρώπινου -
Το σταλινικό ιδιώνυμο και η
αποδοχή της αστικής ηθικής.

Ευτυχία Τσέα

Από την πάλη των τάξεων στη μετάδοση των αφροδισίων

- Στον Μεσοπόλεμο, οι κομμουνιστές και οι κομμουνίστριες θα κατηγορηθούν ως φορείς της νόσου, του χάους και της βίας και θα βρεθούν στο όριο ανάμεσα στη ζωή και στο βίο, από την επίσημη κρατική εξουσία.
- Μετά το 1924 εισάγονται με στόχο τον **ηθικό σωφρονισμό** του κομμουνιστή/τριας μια σειρά από θετικά και κατασταλτικά μέτρα κοινωνικής και πολιτικής εξορίας, φυλάκισης και εγκλεισμού.
- Η ελληνική περίπτωση παρουσιάζει μια ιδιαιτερότητα, αφού ο αστικός λόγος αρχίζει και καλλιεργεί την εικόνα του κομμουνισμού ως την ιδεολογία του παρανοϊκού/εγκληματικού ανήθικου άλλου.
- Η σύνδεση του ελληνικού κομμουνιστικού κόμματος με τα σοβιετικά πρότυπα, οδήγησε αρχικά σε μια πολιτική απελευθέρωσης της σεξουαλικότητας και χειραφέτησης της γυναίκας, που μεταστράφηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1930, σε μια αυταρχική στροφή του κόμματος προς τα μέλη του αλλά και των ίδιων των κομμουνιστών/τριων ως προς τη σεξουαλικότητα τους.

- Την συγκεκριμένη περίοδο δομείται μια πολλαπλή δίωξη ενάντια στην ανθρώπινη επιθυμία, τόσο από το φιλελεύθερο όσο και από τον κομμουνιστικό λόγο. Ειδικότερα και οι δύο κυρίαρχες ερμηνείες, αναφορικά με το σεξ, προτάσσουν την ίδια αντιμετώπιση: κάθε σεξουαλικότητα πρέπει να υποτάσσεται στο νόμο και συνεπώς στην εξουσία του κράτους.
- Η ζωή των κομμουνιστών/τριών στα διαφορά νησιά, διέπονταν από λεπτομερείς και σχολαστικούς κανονισμούς μιας αυταρχικής αστικής ηθικής, οι οποίοι δεν αφήναν τη ζωή να ρέει φυσιολογικά. Σε έναν ιδιότυπο χώρο, όπως είναι αυτός της εκτόπισης, όπου μπορεί να υπάρχει περισσότερη ελευθερία από τη φυλακή, η αστυνόμευση υπάρχει συνεχώς, τόσο από το κράτος όσο και από το κόμμα .
- Το σταλινικό ιδιώνυμο ή άρθρο 10, όπως θα ονομαστεί από τους ίδιους τους εκτοπισμένους, σήμαινε την απαγόρευση των σεξουαλικών σχέσεων τόσο μεταξύ των εξόριστων, όσο και ανάμεσα σε εξόριστους/ες και ντόπιους/ντόπιες.

Οι ιδεολογικοί πρόδρομοι του Σοβιετικού κράτος στο γυναικείο ζήτημα

- Ο Φρανσουά Μαρί Σαρλ Φουριέ (*François Marie Charles Fourier* (1772 – 1837) αποφαινεται πως σε μια δεδομένη κοινωνία, ο βαθμός χειραφέτησης της γυναίκας αποτελεί το φυσικό μέτρο της γενικής χειραφέτησης αυτής της κοινωνίας.
- Ο Φρίντριχ Ένγκελς (*Friedrich Engels*, 1820 – 1895), υποστηρίζοντας πως ο βαθμός προόδου στο θέμα της κατάκτησης της ισότητας για τις γυναίκες ήταν η σημαντικότερη δοκιμασία για το γενικό επίπεδο ισότητας στην κοινωνία.

Ο Φρανσουά Μαρί Σαρλ Φουριέ

Ο Φρίντριχ Ένγκελς

Το Σοβιετικό κράτος και η θέση του για το γυναικείο ζήτημα και τη σεξουαλικότητα

- **Προλετκούλτ** (Proletkult), προλεταριακή κουλτούρα, ενός πραγματικού κινήματος «αισθητικής», μεταξύ 1905 και του 1907, ενάντια στον τσάρο Νικόλαο Β'.
- Η **Αλεξάντρα Μιχάιλοβνα Κολοντάι** (1872 – 1952), πολιτική ηγέτης, φεμινίστρια, μέλος του κόμματος, δημοσιογράφος και συγγραφέας, διαμαρτυρήθηκε ότι τα ζητήματα σεξουαλικότητας αντιμετωπίζονταν για πάρα πολύ καιρό με σιωπή ή τρόμο. Με ρεαλιστική ματιά ανέδειξε τις προβληματικές συνθήκες που είχαν ανακύψει στην μεταεπαναστατική κατάσταση, εκφράζοντας αυτήν την ανησυχία, με λόγια που κατέληξαν να γίνουν το σλόγκαν της νεολαίας του 1920 **«απλά το κάνουμε»**.

Η Αλεξάντρα Μιχάιλοβνα Κολοντάι

Η αξιοποίηση του φόβου του ανήθικου άλλου στη Ελλάδα.

- Στην Ελλάδα το 1924 το ΣΕΚΕ μετονομάζεται σε ΚΚΕ και ταυτόχρονα αποδέχεται πλήρως τους όρους και τις αποφάσεις της Τρίτης Κομμουνιστικής Διεθνούς, ξεκινώντας μια διαδικασία προσαρμογής του χαρακτήρα του στα πρότυπα της, η οποία ονομάστηκε **μπολσεβικοποίηση**.
- Ειδικότερα στην Ελλάδα παρουσιάζεται σε δημοσιεύματα στο Ριζοσπάστη στα φύλλα του Φεβρουαρίου και του Μαρτίου του 1925, πάντοτε στην τρίτη σελίδα, η μελέτη της Κολοντάι «Ο έρωτας στη Νέα Κοινωνία». Το όνομα της Κολοντάι θα αναφερθεί για τελευταία φορά στο Ριζοσπάστη τον Αύγουστο του 1927 υπενθυμίζοντας στους αναγνώστες ότι στα γραφεία της εφημερίδας πωλείται το έργο της «Οικογένεια και Κομμουνιστικό Πολίτευμα».
- Η κυρίαρχη εξουσία του νεοσύστατου Σοβιετικού Κράτους χρησιμοποίησε την ιδέα για σεξουαλική απελευθέρωση προκείμενου να εναντιωθεί στον αστισμό αλλά τελικά κατέληξε να επιβάλλει τους ίδιους κανόνες καταστολής ενάντια της ανθρώπινης επιθυμίας, όπως ο καπιταλισμός.

Η δίκη των αφροδισίων.

- Ωστόσο, έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η εξέλιξη μια δίκης που έγινε στις 2 Ιουνίου 1933. Οκτώ κομμουνιστές ιατροί οδηγούνται με διαδικασία αυτοφώρου στο Πλημμελειοδικείο Αθηνών κατηγορούμενοι «ως εργαζόμενοι προς μετάδοσιν των αφροδισίων νοσημάτων εις τους φτωχούς εργαζομένους δια να προκαλέσουν απαθλίωσιν των λαϊκών τάξεων και κατά συνέπειαν φθοράν του αστικού καθεστώτος...»

Μια φωτογραφία των συλληφθέντων ιατρών έξω από την Ασφάλειαν. Αριστερά με τα χέρια στις τσέπες ο Αντωνιάδης πλησίον του πλαγίως ιστάμενος ο Ευθυμίου δίπλα του ο Πατσούρας. Εις την θύραν ο Ζεκάκος συνομιλών με τον Τζαμαλούκαν και παραπλεύρως του με τα γυαλιά ο Σιδερίδης. Εις το αυτοκίνητο αστυνομικοί. (Ακρόπολις – Φύλλο 03-06-1933. Σελίδα 1)

- Τελικά τέσσερις από τους ιατρούς καταδικάστηκαν με το Ιδιώνυμο σε 6 μήνες φυλακή και 1 μήνα εξορία Το **Ιδιώνυμο του 1929** και η επανεισαγωγή της διοικητικής εκτόπιση το 1931, ήταν οι πρώτες άμεσες όσο και οι διοικητικές εκτοπίσεις μολονότι δεν έθεταν ρητά εκτός νόμου τα κομμουνιστικά κόμματα, αποτέλεσαν κατασταλτικό αντικομμουνιστικό μέτρο. Από τη μεταξική δικτατορία και έπειτα, λειτούργησε ως μέσο πίεσης που με τη συνοδεία ψυχολογικής, αλλά και σωματικής βίας, είχε στόχο την απόσπαση «**δηλώσεων μετανοίας**» και την αποκήρυξη πολιτικών και ιδεολογικών πεποιθήσεων.
- Έτσι, κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου και ιδιαίτερα μετά τον Ιούλιο του 1929 και την ψήφιση νόμου για το Ιδιώνυμο αδίκημα, ο αστικός πολιτικός λόγος αλληλοσυμπληρώνεται από τον κυρίαρχο βιοιατρικό λόγο που εμμένει να ερμηνεύει την κομμουνιστική δίωξη ως πρακτική μιας υγιεινής προς την κοινωνία., όπως προέτασσε η συγκεκριμένη δίκη.
- Σε αυτό το επίπεδο είναι που μπορεί και δημιουργείται ένας «**ηθικός πανικός**» ενάντια του κομμουνισμού, που οδηγεί σε μια σειρά από όλες τις παραλλαγές βιοεξουσίας ενάντια της ανθρώπινης ζωής, εξορία, βασανισμός' μέσα από τη συναίνεση της κοινωνίας.

«Τα αίσχη του κομμουνισμού...»

- Η εξορία, μετατρέπεται σε πραγματική μορφή εγκλεισμού μιας υποτιθέμενης εγκληματικής ανηθικότητας του κομμουνιστή/στρίας που φτάνει στη μετάδοση των αφροδισίων.
- Μέσα σε αυτό το πλαίσιο είναι χαρακτηριστικό το περιστατικό που συνέβη σε σχέση με τις αδερφές Βλάχη κατά τη διάρκεια της εξορίας τους στον Άγιο Ευστράτιο το 1933, πάντα σύμφωνα με τον αστικό τύπο της εποχής. Η εφημερίδα Αθηναϊκά Νέα στις 17 Ιουνίου 1933 έχει ως πρωτοσέλιδο ένα δημοσίευμα με τον τίτλο «Τα αίσχη του κομμουνισμού. Οι «σύντροφοι» και τα έργα των. Τι έπαθαν δύο... συντρόφισσαι».

Η Αύρα Βλάχη - Παρτσαλίδη

Ἡ Αὔρα Βλάχη

Ο δρόμος των γυναικών προς την εξορία

- Τη δεκαετία του 1920, το πρότυπο της κομμουνίστριας εκφράζει η Ειρήνη Κομιώτη-Κουντούρη, γνωστή και ως Ράικα, δημοσιογράφος του Ριζοσπάστη, υπεύθυνη για το γυναικείο ζήτημα. Κυκλοφορούσε με ξηλωμένο ποδόγυρο, σχισμένες κάλτσες ή μπότες, μαύρο στραπατσαρισμένο καπέλο ακαθόριστου σχήματος, ριγέ πουκάμισο κλειστό μέχρι απάνω, γκρι ταγιέρ πολύ φαρδύ.
- Τη δεκαετία του 1930 οι γυναίκες που θα δουλέψουν στην ΟΚΝΕ και στο ΚΚΕ, δεν ακολουθούν τη μόδα. Το κομμουνιστικό πρότυπο για τις γυναίκες της εποχής φαίνεται πως επέβαλλε την απλότητα και την απόρριψη των αστικών προτύπων περί ομορφιάς
- Κάποιες από αυτές τις γυναίκες θα βρεθούν στην εξορία, στη σύλληψη και στη φυλακή. Γυναίκες από όλες τις κοινωνικές τάξεις, από διάφορες περιοχές της χώρας, όχι απαραίτητα κομμουνίστριες, θα διωχθούν γιατί απλά θα διεκδικήσουν τη θέση τους στο δημόσιο χώρο. **Η εξορία αποτέλεσε για αυτές μέρος του δημόσιου χώρου, πριν καν αποκτήσουν το δικαίωμα στην ψήφο.**

Εξόριστοι/ες στην Ανάφη. Στο νερό
βρίσκεται η Ειρήνη Σκαλίδου και στο
βράχο η Ηλέκτρα Αποστόλου.

Εξόριστοι/ες στην Κίμωλο κατά τη
μεταξική δικτατορία. 1938.

Το Σταλινικό Ιδιώνυμο

- Το σταλινικό ιδιώνυμο ή άρθρο 10, όπως θα ονομαστεί από τους ίδιους τους εκτοπισμένους, σήμαινε την απαγόρευση των σεξουαλικών σχέσεων τόσο μεταξύ των εξορίστων, όσο και ανάμεσα σε εξόριστους/ες και ντόπιους/ντόπιες.
- Την περίοδο από το 1929 έως το 1935 (μέχρι τη δικτατορία του Κονδύλη τονισμού στο αστικό καθεστώς) ο αριθμός των εξορίστων θα διπλασιαστεί, ενώ πλέον όπως αναφέρθηκε παραπάνω, εκτοπίζονται συστηματικά και γυναίκες.
- Η επανάσταση της σεξουαλικότητας και της γυναικείας ισότητας είχε αποτύχει, ακόμα και στη Σοβιετική Ένωση όπως αναφερθήκαμε παραπάνω, και οι συνέπειες θα είναι πλέον εμφανείς για τις ελληνίδες κομμουνίστριες και τους έλληνες κομμουνιστές.

- Στηριγμένο στον κυρίαρχο βιοιατρικό λόγο, το κόμμα αναλαμβάνει τη διαχείριση της ψυχικής και σωματικής υγείας των μελών του μέσω του ελέγχου και της καταστολής της επιθυμίας τους. Μια καταστολή την οποία και τα ίδια τα μέλη εφαρμόζουν μεταξύ τους, διατυπώνοντας ουσιαστικά την αποδοχή ότι μια «ανοιχτή» σεξουαλικότητα οδηγεί αναπόφευκτα στη διάλυση της ζωής και των ιδεώδων του κόμματος και της επανάστασης.
- οι παραβάτες, διαγράφονταν από την ομάδα και διώχονταν από την εξορία με το χειρότερο τρόπο. Πολλές φορές αναγκάζονταν από την ομάδα να υπογράψουν «δηλώσεις μετανοίας» για τις πράξεις τους και να εγκαταλείψουν στιγματισμένοι την εξορία.

Εξόριστοι/ες σε απεργία
πείνας στην Ανάφη.
Δεκέμβριος 1935. Στο κέντρο
βρίσκεται η Αναστασία
Νικολαΐδη.

- Χαρακτηριστική περίπτωση είναι αυτή της Αναστασίας Νικολαΐδη η οποία ήταν εξόριστη στην Ανάφη από το 1933. Φέρεται να έφυγε από το νησί το 1938 υπογράφοντας δήλωση μετανοίας η οποία φαίνεται να προκλήθηκε «από κακούς χειρισμούς της ομάδας».
- Την ίδια περίοδο η Άννα Κατσίγρα, θα εξηγούσε στις δημοσιεύσεις της αντίστοιχα το πώς η εγκράτεια, όπως η ψυχανάλυση ισχυριζόταν, στηριζόταν στον έλεγχο της σεξουαλικότητας, μετά την εφηβεία, αναγκαίο στάδιο προς την ενηλικίωση.
- Η διαχείριση του κινδύνου, εστιάζεται από την ίδια την ομάδα πάνω στις σεξουαλικές σχέσεις που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν τα μέλη μεταξύ τους και ιδιαίτερα για τις γυναίκες που έπρεπε να μετατραπούν σε αγωνίστριες, μέσα ακριβώς από την τιθάσευση της φύσης τους, η οποία θεωρείται ανεξέλικτη και γίνεται κεντρικό σημείο κριτικής και καταστολής των συναγωνιστών
- Για τις εξόριστες, το πρόβλημα δεν ήταν η γυναικεία φύση, αλλά η «αφύσικη ζωή» που ακριβώς είχε επιβληθεί εδώ και χρόνια ανάμεσα στα δυο φύλα, με αποτέλεσμα την αναγκαιότητα πολιτικών με στόχο την πειθαρχία και την ασφάλεια.
- Σύμφωνα με το καταστατικό του κόμματος, στη φυλακή και στην εξορία δεν μπορούσε να γίνει διαγραφή από το κόμμα. Μόνο διαγραφή από τη φράξια μπορούσε να γίνει και όταν ο/η φυλακισμένος/η ή εξόριστός/η απελευθερώνονταν, τότε το Κόμμα έπαιρνε οριστική απόφαση για την τύχη του.

- Στη Γαύδο, οι συνθήκες διαβίωσης ήταν εξαιρετικά δύσκολες και οι γυναίκες εξόριστες λιγοστές. Ο Μπαρτζιώτας και ο Γιαννόγκωνας, εξόριστοι στη Γαύδο σε διαφορετικές περιόδους αναφέρουν τρία περιστατικά, που βλέπει κανείς ακόμη περισσότερο, έναν πατριαρχικό λόγο που μετατρέπεται, υποτίθεται, σε προστατευτική δύναμη των μελών του κόμματος, ενάντια της βούληση της ανεξέλεγκτης γυναικείας φύσης.

Ομάδα εξορίστων στα τέλη του 1935

Ο διωγμός της ανθρώπινης επιθυμίας συνεχίζεται.....

- Η ιστορία του διωγμού της ανθρώπινης επιθυμίας θα συνεχιστεί τόσο στα δύσκολα χρόνια της γερμανικής κατοχής όσο και κατά την διάρκεια του Εμφυλίου, όταν γυναίκες και άντρες θα βρεθούν στα βουνά να πολεμούν πλάι – πλάι.
- Στα χρόνια του βουνού, όπως και στην εξορία, η εκθυλημένη ζωή θα ταυτιστεί με τη μορφή της αντάρτισσας που τολμά να κρατήσει όπλο μαζί με τους άντρες, να φορέσει παντελόνια, να φύγει από το σπίτι όντας παρθένα ή παντρεμένη.
- Αυτό όμως είναι μια άλλη ιστορία....

Σας Ευχαριστώ

